

HELSINGIN KAUPUNKI
SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMIALA
PERHE- JA SOSAALIPALVELUT
LASTENSUOJELU
SIJOITUKSEN SOSIAALITYÖ

Perhehoidon toimintaohje

Helsingin kaupungin lastensuojelun
perhehoidon järjestäminen

Sisältö

1. Lastensuojelun perhehoito Helsingin kaupungilla	2
2. Palvelut lapselle ja hänen vanhemmilleen perhehoidon aikana	3
2.1 Palvelut lapselle	3
2.1.1 Lapsen tulo perhehoitoon	3
2.1.2 Palvelut lapselle perhehoidon aikana	5
2.1.3 Lapsen itsenäistyminen	6
2.2 Palvelut vanhemmille	7
2.2.1 Valmistautuminen lapsen perhehoitoon	7
2.2.2 Palvelut vanhemmille perhehoidon aikana	7
2.3 Perheen jälleen yhdistäminen	8
3. Perhehoidon järjestäminen ja palvelut perhehoitajille	9
3.1 Sijaisperheiden hankinta	9
3.1.1 Valmennus	9
3.1.2 Perhehoitajana toimimisen edellytykset	11
3.2 Lapsen tulo sijaisperheeseen	12
3.3 Perhehoitajalle tarjottava tuki sijoituksen aikana	13
3.4 Sijaisvanhemman asema	15
3.5 Perhehoidon päättyminen	16
4. Perhehoidon palvelujen arviointi ja valvonta	16
4.1 Asiakasosallisuus	16
4.2 Perhehoidon valvonta	17
5. Lainsäädäntö ja organisaatio	19
5.1 Keskeinen lainsäädäntö	19
5.2 Helsingin sijoituksen sosiaalityön organisaatio ja yhteystiedot	19
6. Toimintaohjeen hyväksyminen ja päivittäminen	21

HELSINGIN PERHEHOIDON TOIMINTAOHJE

Perhehoidon toimintaohje on laadittu kuvaamaan miten lastensuojelun perhehoito on järjestetty Helsingin kaupungissa. Toimintaohje on tarkoitettu paitsi työntekijöiden työskentelyä ohjaamaan, myös tiedoksi asiakkaille ja perhehoitajille heille järjestetyistä palveluista. Toimintaohjeen linkit viittaavat Helsingin kaupungin sisäisille sivuille ja ovat henkilökunnalle suunnatut. Mikäli haluat jostain kohdasta lisätietoa, ota yhteyttä lapsen asioista vastaavaan sosiaalityöntekijään tai perhehoitajan vastuutyöntekijään.

Toiminta ohjeessa kuvataan ensin lyhyesti perhehoidon eri järjestämistavat. Sen jälkeen keskitytään kuvaamaan Helsingin kaupungin järjestämää toimeksiantosopimukseen perustuvaa perhehoitoa, joka on tarkoitettu jatkumaan koko lapsen sijoitustarpeen ajan. Toimintaohjeessa kuvataan erikseen perhehoidon aikana järjestettävät palvelut lapselle, hänen vanhemmilleen ja sijaisperheelle. Lopuksi kuvataan perhehoidon valvontaa ja toimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä sekä perhehoidon toiminnan sijoittuminen lastensuojelun organisaatiossa.

1. Lastensuojelun perhehoito Helsingin kaupungilla

Perhehoitoa käytetään sekä lastensuojelun avohuollon tukitoimena että sijaishuoltona huostaan otetuille lapsille ja nuorille. Myös jälkihuolto 21 ikävuoteen saakka voidaan toteuttaa perhehoitona. Avohuollon tukitoimena tai kiireellisenä sijoituksena perhehoito on määräaikaista. Huostaan otettujen lasten perhehoidosta tehdään sijaishuoltopaikan muutospäätös toistaiseksi jatkuvana. Helsingissä toistaiseksi jatkuvaa perhehoitoa nimitetään pitkäaikaiseksi perhehoidoksi.

Perhehoito on lastensuojelun sijaishuollon ensisijainen muoto. Lapsen tarvitessa sijaishuoltoa on aina ensin selvitettävä voidaanko hänen hoitonsa järjestää läheisten luona. Mikäli tämä ei ole mahdollista ja lapsen edun mukaista on päästä perhehoitoon, selvitetään mahdollisuus joko toimeksiantosopimussuhteiseen tai luvanvaraiseen perhehoitoon. Helsingin kaupunki järjestää lapselle sijaishuoltopaikan joko omana palveluna tai ulkopuolisen palveluntuottajan toiminnassa.

Helsingissä perhehoitoa järjestetään monella tavalla. Suurimmaksi osaksi perhehoidosta vastaavat kaupungin omat toimeksiantosopimussuhteiset sijaisperheet. Osa näistä on kunnallisia perhekoteja, jotka toimivat Helsingin kaupungin järjestämissä tiloissa.

Kunnallisessa perhekodissa toiselta perhehoitajalta edellytetään alan ammatillista koulutusta ja kokemusta ja hän jää päätoimisesti kotiin hoitamaan lapsia.

Helsingin kaupungilla on käytössään myös kilpailutuksessa hyväksytyjä perustason ja vankan tuen perhehoitoa tarjoavia yksityisiä palveluntuottajia. Palveluntuottajien sijaisperheiden tukemisesta vastaavat palveluntuottajat. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä vastaa lapsen ja hänen vanhempansa kanssa tehtävästä sosiaalityöstä.

Helsinkiläisiä lapsia sijoitetaan myös ammatilliseen perhehoitoon, jota annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun luvan perusteella. Niiltä edellytetään vahvempaa osaamista kuin tavallisilta sijaisperheiltä, mikä mahdollistaa erityistä hoitoa tarvitsevien lasten sijoittamisen perhehoitoon. Ammatillisessa perhekodissa työskentelee yleensä palkattua työvoimaa perhekotivanhempien työn tukena.

Lisäksi Helsingin kaupungissa järjestetään vastaanottoperhetoimintaa. Lapsi voidaan sijoittaa vastaanottoperheeseen joko avohuollon tukitoimenpiteenä suunnitelmallisesti tai kriisitilanteessa kiireellisenä sijoituksena. Lapsi voi palautua vastaanottoperheestä takaisin omaan kotiinsa tai jäädä odottamaan tarvitsemaansa pitkäaikaista sijaishuoltopaikkaa. Vastaanottoperheessä sijoitus on kestoltaan lyhytaikaista.

Helsingissä on myös tukiperhe- ja tukihenkilötoimintaa, joka on sosiaalihuoltolain mukaista tukitoimintaa.

2. Palvelut lapselle ja hänen vanhemmilleen perhehoidon aikana

2.1 Palvelut lapselle

2.1.1 Lapsen tulo perhehoitoon

Lapsen ollessa lastensuojelun asiakkaana sijaisperheen etsiminen voi alkaa jo huostaanoton valmisteluvaiheessa. Ensin selvitetään läheisten mahdollisuus ottaa lapsi luokseen. Osa avohuollossa asiakkaina olevista lapsista voi asettua asumaan lastensuojelulain 32§ mukaisesti oheishuoltajansa luokse eikä näitä lapsia ole tarvetta ottaa huostaan.

Lapsen siirtyminen sijaishuoltoon tulee aina valmistella ja toteuttaa suunnitelmallisesti. Kun sijoituksen tarve on ilmeinen, lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä kartoittaa lapsen ja hänen perheensä kanssa heidän tarpeitaan. Tarpeet kuvataan paikkavaraushakemuksessa, josta käy myös ilmi lapsen ja vanhempien tilanne, toi-

veet ja odotukset. Sijaishuollon asiakasohjauksen tehtävänä on vastaanottaa lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden tekemät paikkavaraukset ja ohjata asiakkaat tarpeen mukaisesti omiin tai ostopalveluina hankittaviin sijaishuoltopaikkoihin. Asiakasohjauksen sosiaalityöntekijä ottaa vastuun sopivan sijaisperheen etsimisestä lapselle yhteistyössä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän ja läheisten kanssa.

Sijaishuoltoapaikan valinnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota huostaanoton perusteisiin ja lapsen tarpeisiin sekä lapsen sisarusuhteiden ja muiden läheisten ihmissuhteiden ylläpitämiseen ja hoidon jatkuvuuteen.

Mikäli läheisverkostosta löytyy ehdokas tai ehdokkaita lapsen tulevaksi sijaisperheeksi, selvittää asiakasohjausyksikön sosiaalityöntekijät työparina läheisperheen mahdollisuuden toimia sijaisperheenä ja antaa näille valmennuksen tai ohjaavat heidät läheisverkoston ryhmävalmennukseen. Jos läheisverkostosta ei sopivaa perhettä löydy, asiakasohjauksen sosiaalityöntekijät hakevat lapselle sopivan sijaisperheen.

Lapselle ja hänen vanhemmilleen on annettava etukäteen riittävästi tietoa sijaishuoltoapaikasta ja heille on varattava mahdollisuus tutustua tulevaan sijaiskotiin ennen kuin siitä päätetään. Tutustumiskäynnillä esitellään sijaiskoti ja keskustellaan sijaisperheen tavoista, säännöistä ja muusta tarpeellisesta. Lapsen siirtyminen sijaisperheeseen tapahtuu vastaanottoperhesijoituksia lukuun ottamatta useiden tutustumisvierailujen jälkeen.

[Perhehoidon sijoitusprosessi](#) on jaettavissa seuraaviin vaiheisiin:

- ✓ Lapsen sosiaalityöntekijä tekee paikkavarauksen sijaishuoltoapaikan tarpeesta.
- ✓ Asiakasohjauksen työntekijä tapaa lapsen vanhemmat ja antaa heille tietoa perhehoidosta ja kuulee heidän näkemyksensä asiasta
- ✓ Asiakasohjauksen sosiaalityöntekijä tutustuu lapseen, kuulee lapsen mielipidettä ja kokoaa lasta koskevan tiedon ja ryhtyy selvittämään lapselle sopivaa sijaisperhettä ja keskusteleo sijaisperheen kanssa
- ✓ Asiakasohjauksen sosiaalityöntekijä järjestää tutustumisneuvottelun ja tutustumiskäynnin sijaisperheen kotiin lapsen vanhemmille ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle.
- ✓ Tämän jälkeen yhdessä vastaanoton kanssa sovitaan lapsen tutustumiskäynnit ja totuttautuminen sijaisperheeseen

- ✓ Tutustumisen edetessä myönteisesti tutustuvat myös perhehoidon sosiaalityöntekijä ja perhehoitajan vastuutyöntekijä kyseistä asiakasta ja sijaisperhettä koskeviin tietoihin.
- ✓ Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee päätöksen sijaishuollosta.
- ✓ Lapsen vastuusosiaalityö siirtyy perhehoidon sosiaalityöntekijälle, joka tapaa jatkossa lasta ja vanhempia
- ✓ Sijaisperheelle nimetään oma vastuutyöntekijä, joka tekee tiivistä yhteistyötä lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän kanssa

Lapsen ennakkotoiveiden kuulemisessa voidaan käyttää nuorten kokemusasiantuntijoiden laatimia kirjepohjia.

[Tutustumiskirjeet](#)

Lapsen asiakkuus siirtyy avohuollon sosiaalityöstä perhehoidon sosiaalityöhön sijaishuollon muutospäivästä alkaen. Ennen siirtoa perhehoitajan on täytynyt allekirjoittaa toimeksiantosopimus ja lapsella tulee olla voimassaoleva asiakassuunnitelma.

2.1.2 Palvelut lapselle perhehoidon aikana

Perhehoito tarjoaa kaikille lapsille, heidän sijaisperheilleen ja vanhemmilleen alkuvaiheen tiiviin tuen sijoituksen ensimmäisen vuoden aikana. Perustuki sisältää sosiaalityöntekijän ja perhehoitajan vastuutyöntekijän kotikäynnit, lapsen kahdenkeskiset tapaamiset, lasta koskevan asiakassuunnitelman tekeminen sekä taloudellisen tuen. Lapsen asiakassuunnitelma tarkistetaan vähintään kerran vuodessa. Perhehoitaja täyttää ja palauttaa lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle lapsen havainnointilomakkeen Havainnointilomake ennen asiakassuunnitelman tarkistamista. Asiakassuunnitelman tarkistusneuvottelussa lapsen on mahdollista olla mukana. Sosiaalityöntekijä pyrkii tapaamaan lapsen ja lapsen vanhemmat ennen asiakassuunnitelman tarkistamista.

Sosiaalityöntekijällä on velvollisuus tavata lasta riittävän usein henkilökohtaisesti. Kun sosiaalityöntekijä tapaa lasta, hän kuulee miten lapsi voi perheessä, miten hän kokee yhteydenpidon tai sen puutteen vanhempiensa kanssa ja miten hän ymmärtää huostaanoton ja sijoituksen syyt. Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä käy sijaishuoltopaikassa säännöllisesti.

Helsingin perhehoidossa on käytössä erityisiä lapsen kuulemisen menetelmiä (esim. Vahvuus- ja huolimittari, kortit, pelit, kirjat), joiden tarkoitus on toimia apuvälineinä sosiaalityöntekijän ja lapsen välisessä vuorovaikutuksessa. Lapsen kuulemisen menetelmillä selvitetään, mitä lapselle kuuluu ja työntekijä kirjaa sen, mitä hän näkee ja kuulee lapsen kertovan. Jos työntekijälle herää huoli jostain asiasta, on arvioitava, onko huoli aiheellinen ja mihin toimiin on mahdollisesti ryhdyttävä.

Sijoitusprosessin eri vaiheissa tukemiseen on olemassa useita vaihtoehtoisia tai rinnakkaisia [työmenetelmiä](#). Sosiaalityöntekijä voi tilata tarvittaessa tukipalveluita myös perhehoidon psykologeilta tai lapsen asuinalueen palveluntuottajilta.

Helsingin perhehoidossa on suunnitelmallisesti kehitetty vertaisryhmätoimintaa. Perhehoitoon sijoitetuilla nuorilla on oma kokemusasiantuntijaryhmänsä, Stadin Vahvat Vaikuttajat.

2.1.3 Lapsen itsenäistyminen

Lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tekee yhdessä nuoren ja hänen huoltajansa ja perhehoitajansa kanssa nuorelle itsenäistymissuunnitelman nuoren täyttäessä 17 vuotta.

Kun nuori täyttää 18 vuotta, hänestä tulee juridisesti aikuinen ja oikeus jälkihuoltoon alkaa. Sosiaaliviranomaisilla ei ole päätäntävaltaa aikuiseen ihmiseen kohdistuvassa asiassa. Jälkihuoltona tarjotaan nuorelle apua ja tukea, mutta ei päätetä asioita hänen puolestaan. Jälkihuollosta tehdään jälkihuoltosuunnitelma. Jälkihuoltosuunnitelmaa tehtäessä nuoren oma rooli tavoitteiden asettajana ja toteuttajana on keskeinen. Jälkihuollon tarkoituksena on tukea nuoren itsenäistymistä ja tarvittaessa tehdä yhteistyötä hänen vanhempiensa ja/tai perhehoitajiensa kanssa nuoren niin halutessa.

Jälkihuolto on järjestettävä myös avohuollon sijoituksen päättymisen jälkeen, mikäli sijoitus on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään puoli vuotta ja kohdistunut yksin lapseen. Jälkihuollosta vastaa lapsen huostaan ottanut kunta. Velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy viimeistään, kun nuori täyttää 21 vuotta. Nuoren oikeus jälkihuoltoon säilyy 21 ikävuoteen saakka, vaikka hän olisi siitä ensin kieltäytynytkin. Kunnan velvollisuus jälkihuollon järjestämiseen päättyy viiden vuoden kuluttua siitä, kun lapsi on ollut kodin ulkopuolisen sijoituksen päättymisen jälkeen viimeksi lastensuojelun asiakkaana. Jälkihuoltoa ovat esimerkiksi sijoituksen jatkuminen sijaisperheessä, taloudellinen tuki, asunnonhaussa ja koulutukseen hakeutumisessa tukeminen sekä ohjaus muihin tarvittaviin palveluihin. Näistä saa lisätietoa Helsingin perhehoidon laatimasta [Jälkihuoltoesitteestä](#)

Huostassapito ja sijaishuolto lakkaavat silloin, kun nuori täyttää 18 vuotta. Perhehoito jälkihuollon tukena voi jatkua siihen asti kun nuori täyttää 21 vuotta. Nuoren siirtymässä jälkihuollon aikana itsenäisesti asumaan hän saa tarvitsemansa jälkihuollon palvelut asuinkuntansa sosiaalitoimesta.

2.2 Palvelut vanhemmille

2.2.1 Valmistautuminen lapsen perhehoitoon

Lapsen huostaanotto ja sijoitus aiheuttavat aina kriisin paitsi lapselle itselleen, myös hänen vanhemmilleen. Sijoituksen laatuun ja kestävyysvaikutukseen vaikuttaa olennaisesti se, miten vanhemmat suhtautuvat lapsensa kasvamiseen perhehoidossa. Kriisin työstäminen voi auttaa vanhempaa hyväksymään lapsensa sijoituksen sekä huomioimaan lapsensa tarpeet entistä paremmin. Lapsen sijaishuoltoa valmistelevien työntekijöiden on kiinnitettävä erityistä huomiota vanhempien tiedon saantiin. Vanhemmille jaetaan mm. heidän oikeuksistaan ja tarjolla olevista palveluista kertova ja tilanteen jäsentämistä helpottava kirjallinen opas. [Opas vanhemmalle](#)

Vanhempia ohjataan käyttämään avustajaa, koska kriisivaiheessa kaiken lasta koskevan tärkeän tiedon käsitteleminen on voimakkaiden tunnetilojen vuoksi joskus ylivoimaista. On tärkeää kohdata omat sekä lapsen tunteet ja saada puhua niistä avoimesti. Jokainen käy kriisin läpi omalla yksilöllisellä tavallaan. Sosiaalityöntekijällä on valmiuksia kohdata kriisissä oleva ihminen ja hän ohjaa vanhemman tarvittaessa kriisityön ammattilaiselle. Kriisi etenee vaiheittain ja siitä selviytyminen edellyttää asioiden läpikäymistä.

2.2.2 Palvelut vanhemmille perhehoidon aikana

Työskentely sijaishuollossa olevan lapsen ja hänen vanhempansa kanssa on aina lapsilähtöistä. Vanhemman kanssa työskennellään, jotta lapsi voisi vierailta vanhempiensa luona ja muuttaa mahdollisimman pian takaisin kotiin, ja toisaalta jotta lapsi saisi viettää turvallista ja häntä tukevaa lapsuutta sijaishuoltopaikassa niin pitkään kuin on tarpeen. Aina on toivottavaa niin lapsen kuin myös vanhemman itsensäkin kannalta, että vanhempi kuntoutuisi ja hänen vanhemmuutensa vahvistuisi. Aktiivinen työskentely sijoituksen alusta lähtien edesauttaa sujuvan kumppanuusvanhemmuuden luomista ja perheen mahdollista jälleen yhdistämistä.

Vanhemmuuden tukemisen työskentelymalli Helsingin perhehoidossa: [Vanhemman tukemisen malli](#)

Lasten vanhemmille tarjotaan mahdollisuus laatia yhdessä sosiaalityöntekijän kanssa vanhemmuutensa vahvistamiseen tähtäävä asiakassuunnitelma ja se päivitetään vuosittain. Vanhempi asettaa itse kuntoutumisensa tavoitteet, sosiaalityöntekijä kuitenkin viimekädessä määrittää lapsen ja vanhemman yhteydenpidon rajat ja kotiutumisen kriteerit lapsen edun mukaisesti. Vastuusosiaalityöntekijä koordinoi vanhemman kuntoutumista ja tekee tarpeen mukaista moniammatillista yhteistyötä, ohjaa ja arvioi vanhemmuutta sekä tukee vanhempaa kumppanuusvanhemmuuteen. Helsingin perhehoito tarjoaa sijaishuollon aikana vanhemmille mahdollisuuden vertaistukeen työntekijöiden ohjauksessa vertaisryhmätoiminnassa. Kokemusasiantuntijat ovat myös mukana kehittämässä toimintaamme.

Helsingin lastensuojelussa on käytössä yhdenmukainen [Tuen tarpeen arviointimalli](#) (linkki), jonka avulla arvioidaan yhdessä lapsen ja vanhempien kanssa heidän tarvitsemaansa tukea ja apua. Yhteistyössä perheen kanssa käsitellään lapsen ja vanhempien arkea, ihmissuhteita, huolia, vahvuuksia ja voimavaroja. Tuen tarpeen arviointi perustuu lapsen ja vanhempien omiin käsityksiin tilanteesta ja tuen tarpeesta sekä sosiaalityöntekijän näkemykseen tilanteesta ja tuen tarpeesta. Arvioinnin tuloksena on suunnitelma niistä tukipalveluista, joita lapsi ja perhe mahdollisesti jatkossa tarvitsevat ja joista hyötyvät.

2.3 Perheen jälleen yhdistäminen

Kun huostassapidon ja sijaishuollon tarvetta ei enää ole, viranhaltijan tulee tehdä päätös huostassapidon lopettamisesta lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän valmisteltua asian. Huostassapidon lopettamista ja/tai sijaishuollon muuttamista voi hakea myös yli 12-vuotias lapsi itse tai hänen huoltajansa.

Huostassapidon lopettamista on valmisteltava huolellisesti. Pitkään jatkuneen huostassapidon ja perhesijoituksen päättymiseen vaikutukset lapsen kehitykselle on arvioitava erityisen huolellisesti. Helsingin perhehoidossa sosiaalityöntekijöillä on käytettävissään arviointityön tukena psykologien palvelut.

Lapsen etua arvioitaessa kiinnitetään erityistä huomiota hänen ensisijaisiin ja turvallisiin kiintymyssuhteisiinsa. Perhehoidon tarkoituksena on tarjota lapselle turvalliset kiintymyssuhteet sijaisvanhemiinsa. Mitä pidempään sijoitus jatkuu, sitä suurempi todennäköisyys on, että sijaisvanhemmista tulee lapsen ensisijaiset kiinnittymisen kohteet. Turvallisten ja pysyvien ihmissuhteiden merkitys on huostaan otetulle lapselle erityisen suuri, koska hänellä on usein jo sijaishuollon alkaessa taustallaan epä-

vakaat ja epäsuotuisat ihmissuhteet ja kasvuolosuhteet. Mitä useampia muutostilanteita lapsi kohtaa, sitä huonommin hän yleensä pystyy selviytymään niistä. Vaikka kotiutusta ajatellen sijoituksen kestolla on suuri merkitys, voi aktiivinen työskentely kohti kotiuttamista alkaa myös sijoituksen myöhemmässä vaiheessa. Jokaisen lapsen tilanne arvioidaan yksilöllisesti.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on ratkaisukäytännöissään korostanut huostaanoton luonnetta väliaikaisena toimenpiteenä, joka on lopettava niin pian kuin olosuhteet sallivat ja jonka aikana käytettävien erityistoimenpiteiden tulee olla sopusoinnussa perheen jälleen yhdistämiseen tähtäävän perimmäisen päämäärän kanssa.

3. Perhehoidon järjestäminen ja palvelut perhehoitajille

Perhehoito

Perhehoito on hoidon tai muun osa- tai ympärivuorokautisen huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa tai hoidettavan kotona. Kunta tai kuntayhtymä tekee toimeksiantosopimuksen perhehoitajan kanssa tai sopimuksen perhehoidon järjestämisestä yksityisen perhehoidon tuottajan kanssa.

Ammatillinen perhehoito

Ammatillinen perhehoito on perhehoitoa, jota annetaan yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 7 §:ssä tarkoitetun luvan perusteella ammatillisessa perhekodissa.

3.1 Sijaisperheiden hankinta

Helsingin perhehoidossa tehdään vuosittainen rekrytointisuunnitelma, jonka tarkoituksena on uusien, tehtävään soveltuvien sijaisperheiden saaminen perhehoitoon. Asiakasohjausyksikkö koordinoi perhehoidon rekrytointia ja tekee yhteistyötä viestinnän ammattilaisten kanssa.

Perhehoitoliiton koordinoimaa valtakunnallista sijaisvanhempien Ajoissa kotiin – rekrytointikampanjaa toteutetaan yhteistyönä pääkaupunkiseudun kaupunkien perhehoidon yksiköiden kanssa.

3.1.1 Valmennus

Ennakovalmennus on suoritettava ennen toimeksiantosopimuksen solmimista. Valmennuksen tulee olla riittävän pitkä ja prosessinomainen. Valmennuksen yhtenä tehtävänä on käynnistää henkilö- ja perhekohtainen syvälinen pohdinta omista voi-

mavaroista, kyvyistä hoitaa psyykkisistä ja/tai fyysisistä vaurioista toipuvia lapsia sekä käynnistää pohdinta omasta vanhemmuudesta, parisuhteesta, resursseista ja yhteistyökyvystä. Sen tulee myös sisältää perhehoitajan asemaa, velvollisuuksia ja lain-säädäntöä koskeva osuus. Valmennuksen perusteella tehdään kirjallinen arviointi perhehoitajaksi ryhtyvän valmiuksista ja edellytyksistä toimia tehtävässään.

Ennakovalmennuksen yhtenä tärkeänä tavoitteena on ehkäistä sellaisia sijoitusten purkautumisia, jotka johtuvat sijaisvanhempien riittämättömistä ennakkotiedoista tai valmentautumisesta. Sijaisvanhempien valmennuskursseja järjestävät kaupungit, alueelliset sijaishuollon tai perhehoidon yksiköt, järjestöt ja yksityiset perhehoitopalveluiden tuottajat.

Helsingissä sijoituksen sosiaalityössä käytetään ryhmämuotoista PRIDE – valmennusta, läheisverkostoperheiden ryhmämuotoista valmennusmallia tai perhekohtaista perheselvitys- ja valmennusmallia.

[PRIDE-valmennus](#) on prosessi, joka koostuu yhdeksästä teemallisesta ryhmätapaamisesta ja niihin liittyvistä kotitehtävistä sekä perhekohtaisista tapaamisista. Erilaisen harjoitusten avulla eläydytään sijoitetun lapsen ja hänen vanhempiansa tilanteisiin ja tunteisiin sijoituksen eri vaiheissa. Kotitehtävien tavoitteena on tutkia omien lapsuudenkokemusten vaikutusta valmiuksiin kohdata sijoitettu lapsi yksilöllisine tarpeineen ja kokemuksineen. Tavoitteena on auttaa sijaisvanhemmuutta harkitsevia perheitä tekemään yhdessä kouluttajien kanssa tietoon perustuvan päätöksen sijaisvanhemmaksi ryhtymisestä.

PRIDE-valmennuksessa sijaisvanhemmuudessa tarvittavia tietoja ja taitoja kutsutaan valmiuksiksi, jotka on koottu viiteen kategoriaan: 1. suojella ja hoivata lasta, 2. tukea lapsen kehitystä ja ottaa huomioon hänen kehitykselliset viiveensä, 3. tukea lapsen suhteita vanhempiinsa ja turvata lapsen muiden läheisten ihmissuhteiden jatkuminen, 4. sitoutua lapseen ja toimia hänelle luotettavana aikuisena tarvittaessa koko elämän ajan ja 5. tehdä yhteistyötä lapsen asioissa.

Sijaisvanhempana on tärkeää kyetä tarkastelemaan itseään sekä keskustella omasta itsestään, perheestään ja kokemuksistaan. Valmennuksessa edellytetään, että sijaisvanhemmaksi ryhtyvä tiedostaa ja ymmärtää, miksi valmiuksia tarvitaan.

PRIDE-valmennuksessa kouluttajina toimivat sosiaalityöntekijä ja sijaisvanhempi yhdessä. Näin yhdistyvät ammatillinen tieto ja käytännön kokemus.

Läheisverkostoperheiden ryhmävalmennus ”Läheisestä sijaisvanhemmaksi” on Helsingin perhehoidossa kehitetty valmennusmalli, jossa PRIDE-valmennuksen ta-

voin on yksilö- ja ryhmätapaamisia sekä kouluttajina sosiaalityöntekijä ja kokenut sukulaissijaisvanhempi. Valmennuksen kotitehtävät, teemat ja harjoitteet on kuitenkin suunniteltu läheisverkostoperheiden erityisiin tarpeisiin soveltuviksi.

Sijaisvanhemmilta vaadittavat kuusi valmiutta tässä mallissa ovat: 1. halu ja kyky suojella ja hoivata lasta, 2. Ymmärtää ja hyväksyä sijoituksen syyt, lapsen fyysiset ja psyykkiset tarpeet sekä mahdolliset kehitykselliset viiveet, 3. sitoutua mahdollistamaan/tukemaan lapsen ja hänen perheen ja muiden läheisten välistä yhteydenpitoa ja tarvittaessa rajaamaan sitä, 4. sitoutua läheissijaisvanhemmaksi lapsen tarvitseman ajaksi, 5. sitoutua yhteistyöhön sosiaalitoimen kanssa sekä ottamaan vastaan sijaisvanhemmalle suunnattua tukea ja valmennusta, 6. tarjota lapselle turvallinen ja ikätasoiisiin tarpeisiin soveltuva asianmukainen ympäristö ja tarpeenmukainen oma huone.

Yksilö- ja perhekohtainen selvitys- ja valmennusprosessi on Helsingin perhehoidossa käytettävä malli uusien sijaisvanhempien valmentamisessa tehtäväänsä. Selvitys- ja valmennusprosessi toteutetaan aina työparin kanssa. Valmennusprosessissa on seitsemän tapaamista, joiden teemoina ovat 1. tutustuminen perheeseen, 2. perheen tukiverkosto ja suku, 3. parisuhde, kriisit ja konfliktit, 4. perheen omien lasten haastattelut, 5. jaettu vanhemmuus, 6. ryhmävalmennus ja 7. valmentava arviointi.

Valmennuksen ja arvioinnin työpareina toimivat asiakasohjauksen kaksi sosiaalityöntekijää.

3.1.2 Perhehoitajana toimimisen edellytykset

Perhehoitajan kelpoisuus

Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa.

Ennen toimeksiantosopimuksen solmimista perhehoitajaksi aikovan henkilön on suoritettava tehtävän edellyttämä ennakkovalmennus. Erityisistä syistä ennakkovalmennus voidaan suorittaa vuoden kuluessa sijoituksen alkamisesta.

Ammatillisessa perhehoidossa edellytetään kahta perhehoitajaa, joista ainakin yhdellä perhehoidon hoito- ja kasvatustehtäviin osallistuvista on tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoito- tai kasvatustehtävistä.

Perhekodin olosuhteet

Perhekodin pitää olla terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva. Perhekodin sopivuutta harkittaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota perhekodin ihmissuhteisiin, perhehoitajan mahdollisuuksiin ottaa huomioon ja vastata perhehoitoon sijoitettavan tarpeisiin hänen etunsa mukaisesti. Lisäksi on selvitetävä, hyväksyvätkö muut perhekodin jäsenet perhehoitoon sijoitettavan ja voiko perhehoitoon sijoitettava henkilö saada perhekodin muihin jäseniin nähden tasavertaisen aseman. Perhekodin tulee myös rakenteeltaan, tiloiltaan ja varustetasoltaan olla siellä annettavalle hoidolle sopiva. Perhekodilta edellytetään yleistä asumistilojen turvallisuustasoa. Erityishuomiota kiinnitetään siihen, että sijoitettavalla lapsella on mahdollisuus yksityisyyteen.

3.2 Lapsen tulo sijaisperheeseen

Lapsen siirtyminen sijaishuoltoon tulee aina valmistella ja toteuttaa suunnitelmallisesti. Asiakasohjauksen sosiaalityöntekijä ottaa vastuun sijaisperheen etsimisestä lapselle. Hän kokoaa tietoa lapsen tarpeista ja tilanteesta päätöksenteon pohjaksi ja välittää tietoa tarjolla olevista sijaishuoltopaikoista lapselle, vanhemmille ja lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle. Arvioinnin ja suunnittelun tavoitteena on selvittää, pystyykö sijaishuoltopaikka vastaamaan lapsen tarpeisiin. Asiakasohjauksen sosiaalityöntekijä varmistaa, että sijaisperheellä on riittävästi tietoa harkitakseen päätöstä omalta osaltaan.

Siirtoneuvottelun jälkeen lapsen asiakkuus siirtyy avohuollosta perhehoitoon sijaishuollon muutospäivästä alkaen. Ennen siirtoa perhehoitajan on täytynyt allekirjoittaa toimeksiantosopimus ja lapsella tulee olla voimassaoleva asiakassuunnitelma.

Helsingissä on tehty perhehoitajille opas [Perhehoidon aakkoset helsinkiläisen lapsen perhehoitajalle](#), jossa on kerrottu korvauksiin, vapaaseen ja tukeen liittyvistä asioista.

Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimus on asiakirja, jossa perhehoitaja ja sijoitettava kunta sopivat perhehoitoon liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. [Perhehoitolain 10§](#) mukaan sopimuksessa tulee sopia:

- 1) perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 2) perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta;

- 3) perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta;
- 4) hoidon arvioidusta kestosta;
- 5) perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta;
- 6) perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta ja hyvinvointi- ja terveystarkastuksista sekä perhehoitajan hyvinvointia tukevista sosiaali- ja terveystalvveluista ja muista tukitoimista.
- 7) toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta;
- 8) tarvittaessa muista perhekotia ja perhehoitoa koskevista seikoista;
- 9) yhteistyöstä kunnan ja perhehoitajan kesken.

[Helsingin pitkäaikaisen perhehoidon toimeksiantosopimus](#)

Toimeksiantosopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä myös, kun sen tarkistamiseen muutoin on aihetta. Mikäli jälkihuollossa oleva perhehoidon nuori jatkaa asumistaan sijaisperheessä solmitaan uusi toimeksiantosopimus. Sijaisvanhemmalle maksetaan tällöin maksutaulukon mukaiset täysi-ikäisen korvaukset.

Kunta ja perhehoitaja sitoutuvat toimimaan yhteistyössä sijoitetun lapsen asiakassuunnitelman mukaisen sijaishuollon järjestämiseksi. [Perhehoitolain](#) mukaan toimeksiantosopimus voidaan irtisanoa päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua, mutta myös muunlaisesta irtisanoutumisajasta tai menettelytavasta voidaan sopia.

Perhehoitolaissa tarkoitetun toimeksiantosopimuksen solminut ei ole työsopimuslaisessa tarkoitettussa työsuhteessa sopimuksen tehneeseen kuntaan tai kuntayhtymään.

3.3 Perhehoitajalle tarjottava tuki sijoituksen aikana

Perhehoidossa on varmistettava, että perhehoitajat pystyvät tarjoamaan lapsen tarpeita vastaavaa hoitoa pitkäkestoisesti ja tilanteiden mahdollisesti muuttuessa. Tämän mahdollistamiseksi perhehoitajan vastuutyöntekijä huolehtii perhehoitajan tukipalveluiden järjestämisestä perhehoitajien osaamisen ja työskentelytaitojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi.

Perhehoito tarjoaa kaikille sijaisperheille alkuvaiheen tiiviin tuen sijoituksen ensimmäisten vuosien aikana. Perustuki sisältää sosiaalityöntekijän ja perhehoitajan vastuutyöntekijän kotikäynnit, sijaisperheen koulutukset, lasta koskevan asiakassuunnitelman ja taloudellisen tuen. Tämän lisäksi sijaisperheille tehdään perhehoitajan tukisuunnitelma.

Alkuvaiheen intensiivisen tuen tarkoituksena on tavata sijaisperhettä pääasiassa kotikäynnein kuusi kertaa ensimmäisen vuoden aikana. Tapaamisille on suunniteltu keskusteluteemat. Ensimmäisessä tapaamisessa käsitellään lapsen asettumista perheeseen, perheenjäsenten rooleja sekä sijoituksen mahdollisia aikaansaamia muutoksia. Toisessa tapaamisessa selvitetään sijoitetun lapsen ja hänen vanhempansa välisen yhteydenpidon muotoja ja lapsen suhdetta vanhempiinsa. Kolmannessa tapaamisessa keskitytään perhehoitajan sijaisvanhemman identiteettiä koskevien kysymysten käsittelemiseen. Neljännellä tapaamisella käsitellään kiintymyssuhdetta ja pyritään voimistamaan lapsen ja perhehoitajan suhdetta.

Viidennellä tapaamisella tarkastellaan sijoitetun lapsen menneisyyttä ja taustoja. Kuudes tapaaminen toteutetaan 12-18 kuukauden sisällä sijoituksen alusta ja se sisältää sijoituksen ensimmäisen vuoden arvion. Teemoja käsitellään yhdessä perhehoitajan ja sijoitetun lapsen kanssa ja toiseen sekä viidenteen tapaamiseen ollaan kehittämässä mallia, jossa vanhemmatkin olisivat osallisina.

Erityistä tukea tarjotaan esimerkiksi silloin kun sijaisperheen tilanne muuttuu, lapsi alkaa oireilla vakavasti tai kun perhehoidon työntekijällä herää huoli lapsen tai sijaisperheen tilanteesta. Sosiaalityöntekijä ja perhehoitajan vastuutyöntekijä voivat tarvittaessa pyytää lisätukeksi perhehoidon palveluiden erityistyöntekijän. Helsingin perhehoidossa on oma [kriisityön malli](#)

Perhehoitajia ohjataan alueensa perhehoitajien vertaisryhmään tai ryhmätyönohjaukseen. Vertaisryhmätoiminnasta voi tiedustella Perhehoitoliitosta ja perhehoidon työntekijöiltä. [Perhehoitoliitolla on myös lista eri puolella Suomea toimivista työnohjaajista.](#)

Helsingin perhehoito järjestää perhehoitajien koulutuspäiviä. Koulutussuunnitelma tehdään vuosittain ja tässä pyritään huomioimaan perhehoitajien koulutustoiveet ja –tarpeet.

Perhehoitajalle kertyy vapaata kaksi vuorokautta jokaista sellaista kuukautta kohden, jona hän on toiminut perhehoitajana vähintään 14 vuorokautta. Vuodessa kertyy siten yleensä 24 vuorokautta vapaata. Helsingin perhehoidossa perhehoitajia kehoitetaan jo

valmennusvaiheessa selvittämään, onko heidän omassa verkostossaan henkilöitä, jotka voivat tarpeen mukaan toimia sijoitetun lapsen hoitajana.

Tukiperheet tarjoavat lyhytaikaista perhehoitoa lapsille. Syynä tukiperheen etsimiseen lapselle saattaa olla esimerkiksi sijaisvanhemman levon tarve, sairaus tai kriisi perheessä tai perhehoitolain mukaisen vapaan järjestäminen.

Lainsäädäntö mahdollistaa toimeksiantosopimukset myös sijaishoitajien kanssa. Sijaishoitaja tulee sijaisperheeseen hoitamaan lapsia sillä aikaa kun perhehoitajat ovat esim. viikonlopun poissa tai lomalla.

Sijaisperheillä on mahdollisuus hakea tuettua lomaa kotimaan eri lomakohteisiin lomajärjestöjen kautta. Taloudellisesti tuettua lomaa voidaan myöntää samalle perheelle korkeintaan joka toinen vuosi. Loman myöntämiseen vaikuttavat muun muassa perheen tulot, perheenjäsenten terveydentila, perheen koko ja sosiaaliset seikat.

Perhehoitolain 16 §:n mukaisesti vuonna 2019 hoitopalkkion vähimmäismäärä on 799,84 euroa perhehoidossa olevaa henkilöä kohti kalenterikuukaudessa. Helsingin kaupungin perhekodeissa kotona oleva perhehoitaja saa suurempaa palkkiota kuin työssäkäyvä. Lapsen hoidon vuoksi työstä määrääjäksi kotiin jäävä perhehoitaja voi saada ansionmenetykskorvausta hoitopalkkion lisäksi enintään vuoden ajan. Lisäksi voidaan maksaa erityishoitopalkkiota lapsen hoidon tarpeen mukaisesti. Perhehoitolain 17§:n mukaisen kulukorvauksen vähimmäismäärä on 1.1.2019 alkaen 515,56 €/kk. Hoitopalkkion ja kulukorvauksen lisäksi maksetaan lapsikohtainen harrastusraha. Sijoituksen alussa maksetaan käynnistämiskorvausta ja lapsilisä maksetaan perhehoitajalle. Lapsen mahdollisesti saamasta vammaistuesta 60% maksetaan perhehoitajalle ja loput lapsen itsenäistymisvaroiksi.

[Perhehoitajille maksettavat palkkiot ja korvaukset](#)

3.4 Sijaisvanhemman asema

Perhehoitolain 20 §:n mukaan toimeksiantosuhteisen perhehoitajan eläketurvasta säädetään kunnallisessa eläkelaisissa (549/2003). [Kunnallinen eläkelaki](#)

Perhehoitajan tapaturmavakuutuksesta säädetään tapaturmavakuutuslaissa (608/1948). [Tapaturmavakuutuslaki](#) Perhehoitaja on vakuutettu perhehoitajan tehtävässä tapahtuvan tapaturman ja siinä ilmenneen ammattitaudin varalta.

Sairausloman ajalta perhehoitajalla on perhehoidon jatkuessa mahdollisuus saada KELA:n maksamaa sairauspäivärahaa perhehoidon hoitopalkkion lisäksi. Tällöin perhehoitaja voi esim. hankkia palveluja hyvän perhehoidon varmistamiseksi sairauslomansa aikana.

Sijaisvanhemmillä on oikeus tulla kuulluksi ja hakea itsenäisesti muutosta heille sijoitetun lapsen sijaishuollosta ja huostaanotosta päätettäessä. [Lastensuojelulaki](#)

Perhehoitaja voi tilata Perhehoitoliitosta maksullisen tietopaketin: Hyvää perhehoitoa – toimeksiantosuhteisen perhehoidon tietopaketti. [Perhehoitoliitto](#)

3.5 Perhehoidon päättyminen

Kun huostassapidon ja sijaishuollon tarvetta ei enää ole, viranhaltijan tulee tehdä päätös huostassapidon lopettamisesta lapsen asioista vastaavan sosiaalityöntekijän valmisteltua asian. Huostaanoton ja/tai sijaishuollon muuttamista voivat hakea myös yli 12-vuotias lapsi itse tai hänen huoltajansa. Harkittaessa lapsen etua huostassapidon tai perhesijoituksen lopettamista koskevassa asiassa, tulee ottaa huomioon

- ✓ sijaishuollon kesto
- ✓ lapsen ja sijaishuoltoa antavan välillä vallitseva kiintymyssuhde
- ✓ lapsen ja hänen vanhempiansa kanssakäyminen
- ✓ lapsen mielipide

Perhehoito pyritään aina päättämään suunnitelmallisesti ja perustuen yhteiseen näkemykseen lapsen edusta.

Huostassapito lakkaa viimeistään silloin kun lapsi täyttää 18 vuotta. Tämän jälkeen nuorella on mahdollisuus jälkihuoltoon. Nuoren perhehoito jälkihuollon sijoituksena voi jatkua siihen asti kun nuori täyttää 21 vuotta.

4. Perhehoidon palvelujen arviointi ja valvonta

4.1 Asiakasosallisuus

Sijoituksen sosiaalityön asiakasosallisuutta koskeva suunnitelma löytyy seuraavasta linkistä: [Asiakasosallisuussuunnitelma](#). Kuulemalla ja hyödyntämällä asiakkailta ja asiakastiedoista saatavaa tietoa voidaan saada uutta ja asiakasosallisuuden kannalta merkittävää materiaalia palvelujen kehittämisen tueksi

Asiakasosallisuutta edistetään mm. vertaisryhmiä ja kokemusasiantuntijoiden ryhmiä perustamalla. Helsingin perhehoidossa toimii nuorten kokemusasiantuntijaryhmä ja vanhempien vertaisryhmiä. Helsingin perhehoidossa asiakasnäkökulma on huomioitu kutsumalla kokemusasiantuntijoita mukaan kehittämisrakenteisiin ja yhteiseen palvelujen kehittämiseen.

4.2 Perhehoidon valvonta

Perhehoitolaissa säädetään perhehoidon valvonnasta (22§).

Sijoittaneen kunnan tehtävänä on valvoa, että sijoitus perhehoitoon toteutuu lain mukaisesti ja hoidettava saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka järjestetään sen kunnan toimesta, johon henkilö on sijoitettu. Sekä sijoittajakunnan että sijoituskunnan sosiaalihuollosta vastaava toimielin voi tarkastaa perhehoitopaikan toiminnan sekä toiminnan järjestämisessä käytettävät toimintayksiköt ja toimitilat silloin, kun tarkastuksen tekemiseen on perusteltu syy. Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävät tilat voidaan tarkastaa ainoastaan, jos tarkastaminen on välttämätöntä asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamiseksi.

Tarkastus voidaan tehdä ennalta ilmoittamatta. Tarkastaja on päästettävä kaikkiin perhehoitopaikan tiloihin. Tarkastuksesta on pidettävä pöytäkirjaa. Tarkastajalla on oikeus ottaa valokuvia tarkastuksen aikana.

Jos perhekoti tai siinä annettu hoito ja kasvatus todetaan sopimattomaksi tai puutteelliseksi, toimielimen on pyrittävä ohjauksen avulla saamaan aikaan korjaus asiassa. Jollei korjausta ole asetetussa määräajassa tapahtunut, toimielimen on tällöin huolehdittava, että lasten hoito järjestetään hänen etunsa ja tarpeidensa mukaisella tavalla. Tarvittaessa lapset siirretään heidän tarpeitaan vastaavaan muuhun hoitopaikkaan.

Sosiaalihuoltolain 47 §:n mukaan sosiaalihuollon toimintayksikön tai muun toimintakokonaisuudesta vastaavan tahon on laadittava omavalvontasuunnitelma sosiaalihuollon laadun, turvallisuuden ja asianmukaisuuden varmistamiseksi. Helsingin lastensuojelun sosiaalityöstä ja lastensuojelun perhehoidosta on laadittu [omavalvontasuunnitelmat](#)

Lastensuojelulaissa säädetään perhehoidon valvonnasta (79§)

Lapsen sijoittaneen kunnan tehtävänä on valvoa, että lapsen sijoitus perhehoitoon tai laitoshuoltoon toteutuu lain mukaisesti ja lapsi saa sijoituksen aikana ne tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet, jotka sijoituskunnan on järjestettävä.

Sijaishuoltopaikan toimintaa valvovat lisäksi sijoituskunta ja aluehallintovirasto. Valvontaa toteuttaessaan niiden tulee toimia yhteistyössä sijoittajakunnan kanssa.

Jos lapsen sijoittanut kunta havaitsee sijaishuoltopaikan toiminnassa sellaisia epäkohtia tai puutteita, jotka voivat vaikuttaa sijoitettujen lasten hoitoon tai huolenpitoon, sen tulee salassapitovelvoitteiden estämättä ilmoittaa asiasta viipymättä sijoituskunnalle ja aluehallintovirastolle sekä tiedossaan oleville muille lapsia samaan sijaishuoltopaikkaan sijoittaneille kunnille.

Yksityisten ammatillisten perhekotien valvonta (80§)

Yksityisen palvelun tuottajan, joka jatkuvasti liike- tai ammattitoimintaa harjoittamalla antaa ympärivuorokautisia lastensuojelun palveluja, on saatava yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain tarkoitettu lupa ennen toiminnan aloittamista, laajentamista ja olennaista muuttamista. Luvan hakemisesta ja myöntämisestä sekä yksityisen toimintayksikön valvonnasta säädetään mainitussa laissa.

Ilmoitusvelvollisuus epäkohdasta (SHL 48-49§)

Sosiaalihuollon henkilöstöön kuuluvan tai vastaavissa tehtävissä toimeksiantosuhteessa tai itsenäisenä ammatinharjoittajina toimivien henkilöiden on toimittava siten, että asiakkaalle annettavat sosiaalipalvelut toteutetaan laadukkaasti.

Myös perhehoitajan on ilmoitettava viipymättä perhehoitajan vastuutyöntekijälle tai lapsen asioista vastaavalle sosiaalityöntekijälle, jos hän tehtävissään huomaa tai saa tietoonsa epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan asiakkaan sosiaalihuollon toteuttamisessa. Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön on ilmoitettava asiasta kunnan sosiaalihuollon johtavalle viranhaltijalle.

Ilmoitus voidaan tehdä salassapitosäännösten estämättä ja lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä tai perhehoitajan vastuutyöntekijä vie perhehoitajan ilmoituksen SPro-ohjelmaan.

Ilmoituksen vastaanottaneen henkilön tulee käynnistää toimet epäkohdan tai ilmeisen epäkohdan uhan poistamiseksi. Henkilön on ilmoitettava asiasta salassapitosäännösten estämättä aluehallintovirastolle, jos epäkohtaa tai ilmeisen epäkohdan uhkaa ei korjata viivytyksettä.

Aluehallintovirasto tai sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto voi antaa määräyksen epäkohdan poistamiseksi ja päättää sitä koskevista lisätoimenpiteistä siten kuin erikseen säädetään.

5. Lainsäädäntö ja organisaatio

5.1 Keskeinen lainsäädäntö

[Lastensuojelulaki](#)

[Perhehoitolaki](#)

[Laki perhehoitolain muuttamisesta](#)

[Sosiaalihuoltolaki](#)

[Hallintolaki](#)

[Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista](#)

[Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta](#)

5.2 Sijoituksen sosiaalityön organisaatio ja yhteystiedot

Lastensuojelun perhehoitoa toteutetaan Helsingin sosiaali- ja terveystoimialan, perhe- ja sosiaalipalvelukokonaisuuden, lastensuojelun palveluiden, sijoituksen sosiaalityön yksikössä.

Lastensuojelun palveluihin kuuluvat seuraavat yksiköt:

Lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi ja tuki

Lastensuojelun avohuollon sosiaalityö

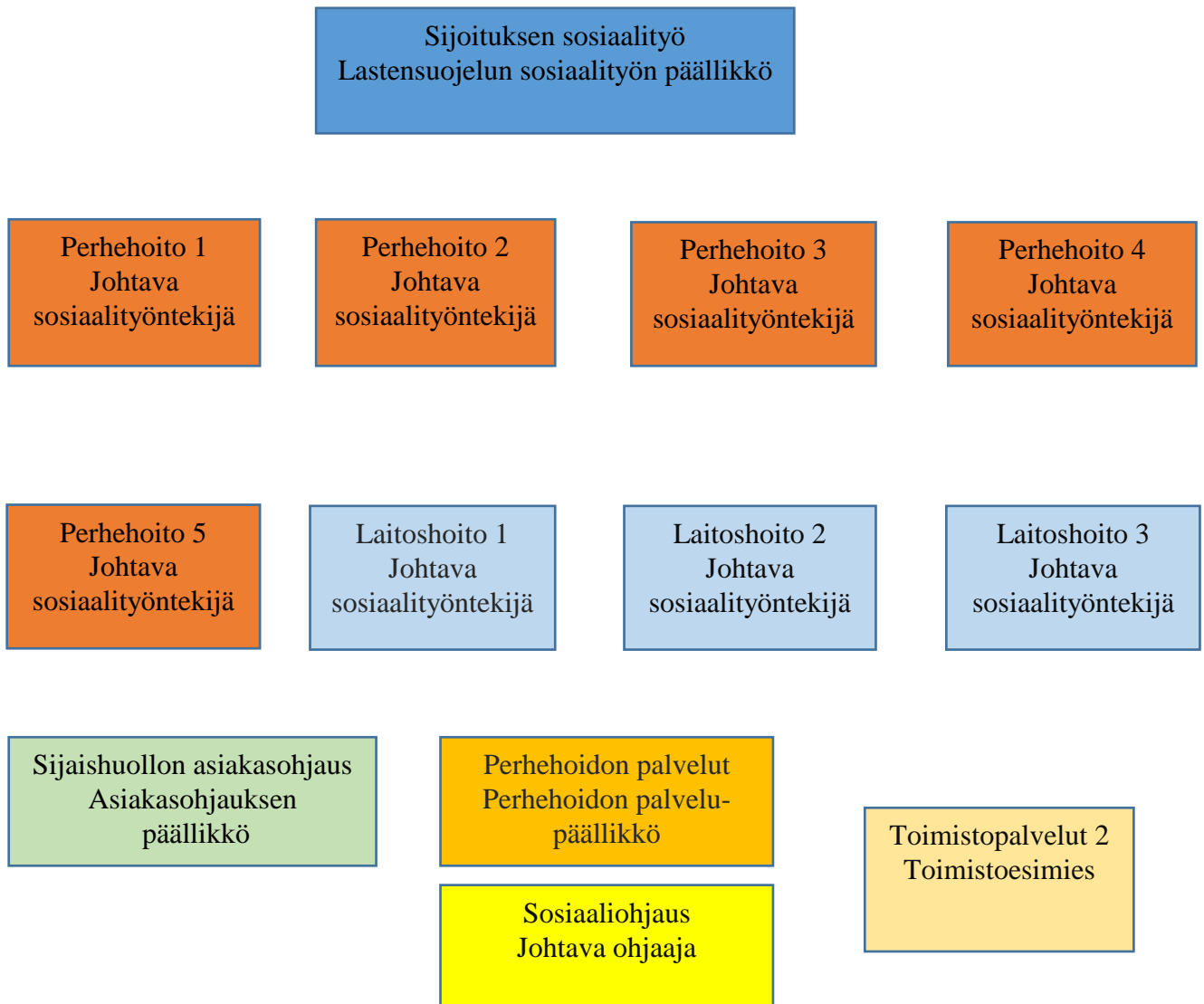
Lastensuojelun palvelut

Sijoituksen sosiaalityö

Lastenkotitoimin

Sijoituksen sosiaalityön tehtäviin kuuluvat

- Lasten asiakasohjaus sijaishuoltoon
- Kaupungin ulkopuolisten sijaishuoltopaikkojen hankkiminen ja valvonta
- Lapsen asioista vastaava sosiaalityö sijaishuollon aikana
- Sijaisperheiden hankkiminen, valmennus ja tukeminen sijoituksen aikana
- Toimistopalvelut

YHTEYSTIEDOT

etunimi.sukunimi@hel.fi

Sijoituksen sosiaalityö, perhehoito, PL 8510 00099 Helsingin kaupunki.

Käyntiosoite: Siltasaarenkatu 13

Vaihde: 09-310 5015

Perhehoidon päivystyspuhelin 09-310 43490 vastaa arkisin klo 8.15-16.00.

Sijaisperhetoiminta

Puh. 09 3104 6979

Sähköposti: lasten.perhehoito@hel.fi

Haluatko tietoa myös näistä toiminnoista?

Tukiperhetoiminta

Puh. 09 3104 6981

Sähköposti: tukiperhe.lomatoiminta@hel.fi

Vastaanottoperhetoiminta

Puh. 09 3104 3583

6. Toimintaohjeen hyväksyminen ja päivittäminen

Hyväksytty 7.1.2019, sijoituksen sosiaalityön esimieskokouksessa

Päivitetty 7.1.2019

Johtava ohjaaja Ilona Aura

Johtava sosiaalityöntekijä Sari Säilynoja

Perhehoidon palvelupäällikkö Alli Uusijärvi